

EEN OOSTENDS ORGELIST IN AMERIKA

Ter gelegenheid van het orgelconcert dat August Maekelberghe in de hoofdkerk te Oostende gaf, zijn we nog even met hem gaan praten, inzonderheid dan om één en ander meer te vernemen over de huidige tendenzen in de Amerikaanse orgelkunst. Velen zullen zich hem nog herinneren als organist van de Paterskerk in de Christinastraat. Hij was trouwens een zeer verdienstelijk leerling van Leandre Vilain, alhoewel de inzet van zijn carrière en de schitterende volmaking van zijn virtuositeit te danken was aan het feit dat E. H. Leo Degeyter in de jaren '30 met hem naar Amerika trok om er gelden te gaan verzamelen voor de bouw van de Sint Janskerk te Oostende. Daar ontdekte de Oostendse organist de geboden mogelijkheden en hij studeerde hard om de Universiteitsgraden van Meester te behalen. Dit is er immers nodig om de plaats van organist aan één der grote kerken te bekomen. Terzelfertijd werd hij gevraagd om orgelconcerten te geven gans Amerika door en hij was dan ook een tijdje professor te Baltimore. Thans bekleedt hij te Détroit de voornaamste plaatsen op muzikaal gebied en is er, met toelating van zijn Katholieke bisschop, organist in 'n Protestantse kerk waarvan hij ook in de Kerkraad de muzikale vertegenwoordiger is. Dit is een toestand die in onze Belgische ogen wel wat zonderling kan voorkomen, maar die in de States heel normaal is omdat men er veel breder van opvatting is dan bij ons wat godsdienstaangelegenheden betreft.

Persoonlijk heeft dhr Maekelberghe op de concertfestivals te Détroit heel wat Europeanen geïntroduceerd. Benevens de Fransen Germani en Marchal bracht hij er ook Flor Peeters herhaaldelijk heen en het dient erkend dat de Amerikanen groot respect hebben voor de Belgische orgelliteratuur die zij als toonaangevend aanzien. Het is trouwens opmerkelijk welke stevige reputatie ons landeke er in de States heeft op het gebied van cultuur. In de enorme musea zijn hele afdelingen gewijd aan Vlaamse schilderkunst en de Belgen staan zelfs bij de grote massa bekend als een werkzaam en ordelijk volk met een sterke zin voor 'good citizenship'. Anderzijds dient opgemerkt dat de gewone man in de States veel meer aandacht geeft aan de klassieke kunst dan bij ons. Te Détroit bv. zijn er niet minder dan vijf symphonische orkesten, waarvan één tot de beste van de wereld gerekend wordt, en deze symphonische orkesten moeten niet leefbaar gehouden worden door staatstoelagen als bij ons maar kunnen een bloeiend bestaan leiden dank zij de publieke belangstelling.

In Amerika echter vormen de muzikanten niet een ivoren torentje zoals bij ons. De muzikanten sluiten zich niet op in een eng eigen genre waarbuiten ze al het overige verketteren of er boven gaan staan. Zij spelen ook al eens werken die het groot publiek nu eenmaal graag hoort en die de massa tot de concerten blijft aanlokken. Bij ons echter bestaat een zeer jammerlijke mentaliteit bij sommige grote muzikanten dat slechts goede muziek kan zijn wat door de massa niet gekend is en wat door zijn sterk-technische gezetheid slechts voor ingewijden begrijpbaar kan zijn. Maar daarbuiten bestaat heel wat goede muziek die door zijn melodische lijn, zijn 'populariteit' als het ware tot het hart van de brede massa blijft spreken die juist daardoor nog de grote muziek trouw blijft. In gemoede

zou men wel eens al de muzikanten van bij ons, die steen en been klagen over de teloorgang van de muzikale belangstelling bij het grote publiek, kunnen vragen wat zij reeds gedaan hebben om naar het volk te gaan in plaats van er zich boven te plaatsen. Dat men aan het voorbeeld van de Amerikaanse muziekwereld maar eens een weldoend licht opsteke...

Er bestaat wel degelijk een zeer sterke orgelliteratuur in de Verenigde Staten. En de tendenzen ervan zijn een respect voor de oude klassieke kunst met de aanwending van de moderne invloeden. Maar veel minder dan de Europese orgelmuziek leent zij zich tot dissonante en louter technische extremen omdat men er heel juist beseft dat het orgel zich uiteraard reeds moeilijk leent tot dissonantie. Het orgel is immers een polyphonisch instrument bij uitstek en dus leent het zich best tot tematisch en melodisch werk. De moderne Amerikaanse orgelmuziek is dan ook veel meer tematisch en melodisch dan deze van de moderne Europeanen die soms meer de techniek van hun virtuositeit dan het hart laten spreken en dan ook nogal vaak vervallen in een zekere stroefheid die haar bij minder ingewijden minder genietbaar maakt. De hedendaagse Amerikaanse orgelmuziek kan dan ook in dien zin een wellicht milderende invloed uitoefenen op deze nochtans typisch Europese kunst.

Alhoewel Maekelberghe het ons allemaal niet zo nadrukkelijk en scherp zegde, menen wij toch dit alles te mogen besluiten uit hetgeen hij ons over de huidige tendenzen in de Amerikaanse orgelmuziek vertelde. Mochten we hem nog vaak hier in eigen land horen optreden en mocht hij aldus op zijn beurt, na de grote Europese meesters bij de Amerikanen geïntroduceerd te hebben, het bindteken worden met de nieuwe orgelkunst die in de States aan het groeien en het bloeien is en waarvan wij als mens liefst niet verstoken

blijven. Stippen we nog aan dat Maekelberghe een concert gaf te Gent en voor het N.I.R. optrad. Na het concert van Oostende vertrok hij omzeggens onmiddellijk terug naar de States, waar hem een nieuwe concertreis wacht.

Jo Deensen

Cliché Zeewacht